

גמ' סוכה כט :
*הגוול יהויבש פסול *ישל אשריה
ישל עיו הנדרתא פסול *נגמס
ראשו נפרצו עליו פסול נפרדו עליו כשר
רבי יהודה אומר יאגרונו מלמעלה ציני
הר הברבל כשירות * לולב שיש בו שלשה
מפוחים כדי לנענע בו כשר: גמ' *קא פסיק
והני לא שזא ביו"ט ראשון ולא שזא ביום
טוב שני בשלמא יבש הדר בעינן וליכא
אלא גוול בשלמא יום טוב ראשון דכתיב
* לבם * משלכם אלא ביום טוב שני אמאי
כא איד' ירהני מילתא רבי שמעון בן יוחי
משום דהוה ליה * מצוה הבאה בעבירה

רמב"ם פ"ח מלולב וראב"ד שם

ביותר כאדם [ז'כוכשי הרי זה פסול בכל מקום: מ] *כל אלו שאמרנו שהם *פסולין מפני מומין שבארנו או מפני גול [ק]ווגניבה ביום טוב ראשון בלבד אבל ביום טוב שני עם שאר הימים הכל כשר.

חכם צבי תשובה ט'

שאלה, אתרוג שניטל עוקצו לימדנו רבנו אם מברכין עליו ביום שאשון כשעת הדחק שאין אחר בעיר.

חידושי הגר"ח ריש סוכה

וראיה לזה מהא דקיי"ל דבשאר הימים לא בעינן לך כ"ז במלחמות (פ' לולב הגוול), וכבר עמדו ע"ז כל הראשונים אכן נראה, בדאמת המצוה דולקתה לך, והמצוה דושמחתם שתי מצות הן, ואין למדין זו מזו, אבל הרי זאת פשיטא דגם במקדש בעינן דוקא הנך ד' מינים, ובע"כ הדקרא דושמחתם קאי על הנך ד' מינים הכתובים קודם, וע"כ בעינן בהו שיהיו כשרים ג"כ, והנך כולוהו בחב* קרא כתיבי, והיכא דכתיבי הדר' מינים כתיב שיהיו כשרים, וממילא דקאי גם ע"ז הקרא דושמחתם, משא"כ בגוול ושאלו אין זה דבר הפוסל בהמין, כ"א דהוי דין בפ"ע בקיום המצוה בדגוול ושאלו לא יצא יד"ח, וכיון דהוי דין בפ"ע בקיום המצוה ע"כ שפיר אמרין דכיון דהמצוה דושמחתם הוי מצוה בפ"ע ע"כ אין ללמוד אותה ממצוה דולקתתם, ושפיר יוצא גם בגוול ושאלו.

קבא דקושייתא

קושיא עה

קשה לי על ההכח צני סימן ט' שדעתו שמתר לכרך על אתרוג חסר ביו"ט ראשון אם אין לו אתרוג שלם, מטעם דלא גרע יום הראשון משאר ימים דמברך על מצות מקדש, דחסר כשר בו. אבל מאד מאד תמוהין דבריי, דהרי מבואר בבעל המאור ריש פרק לולב וערבה (מ"ג-ע"א) דביום הראשון ליכא מצות מקדש, וקרא דושמחתם לפני כו' שבעת ימים הפירוש עד תשלום שבעת ימים. וכה"ג כתב הריב"ש בתשובה סימן ת"י בפשט הכתוב "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", עיי"ש. ודבריו הבעל המאור מוכרחין שאינם שם, דהתיקנו ביום ראשון ליטול בביתו, וא"כ חסר ביום ראשון פסול לגמרי. וכן

תוס' סוכה כט :

בעיני

הדר וליכא. משמע דפשטא ליה דבעינן הדר כלולוה יומי ולכח משלכם לא מיתוקם אלא צ"ט ראשון וכן ולקחתם דממעטין מניה * חסר דבעינן לקיחה תמה לא מיפסול אלא צ"ט ראשון כדקאמרין לקמן בצירקא (דף ל"ו) ר' חנינא מטביל ביה צ"ט שני ונפיק ביה ותימה מאי שנא זה מזה הא כולוה צדתי הדדי כתיבי חד קרא ולקחתם לנט ציום הראשון פרי עץ הדר ואי משום דמשמע ליה דהני דכתיבי מקמי ציום ראשון עליה קיימי אכל הדר צמריה כתיב אחמי קשיא * מדכתיבי ולקחתם דרשינן בהקומץ רבה (מנחות דף ט"ו) ולקמן בצירקין (דף ל"ו) דלרצונה מינין שגלובל מעבעין זה את זה דבעינן לקיחה תמה וצטליה פירקין (דף ט"ו) וצריש לולב וערבה (לקמן ד' מג). דרשינן נמי מדכתיבי ולקחתם לשון רצים שמהא לקיחה לכל אחד ואחד מדלא כתיב ולקחתם לשון יחיד כי היכי דלדרשינן פרק רבי שמעאל (מנחות דף ט"ו) * פסירה לכל אחד ואחד מדכתיבי וספרתם * ולא כן בשאר הימים חסיגי זמנין אחד ובלקחה של אחד צטביל כולל לכל גראה דהיינו טעמא משום דיום ראשון דלוריגתא צטבילין וסאר יומי דרצנן וזכר למקדש כדליתא בריש לולב וערבה (לקמן דף מג). הלכך צטיק הלקיחה כגון ד' מינין ולקיחה לכל אחד תקון צשאר יומי עינן דלוריגתא וכן צהדר משום הדור מלוה אכל צחסר וצשאלו לא תקון וצגוול פלוגתא דשעמתי' דרבי יוחנן סבר דתקון משום מלוה הצאה צעצרה וצשוטל סבר דלא תקון דמתוך ציוטא צשאלו יולא נמי צגוול:

רמב"ם פ"ז מלולב

ואין אגירתו מעכב: י' *מצות לולב להנמל ביום ראשון

של חג בלבד בכל מקום ובכל זמן ואפילו בשבת שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון. ובמקדש לבדו נוטלין אותו בכל יום ויום משבעת ימי החג שנאמר ושמחתם לפני ה' אלהיכם גו'. חל יום

שולחן ערוך סימן תרמט

ה' **ה** כל אלו שאמרנו שהם פסולים י [ט"ו] ה' מפני מומין שבארנו [ט"ו] או * בו מפני גול ונגיבה ביום טוב הראשון בלבד אבל בשאר ימים הכל בשר: הגה (ד') [כא] * יש פוסלין בגוול כל צענה ימים *^ט והכי נהוג * אכל שאול יולא צו בו ^{טז} [כ"ב] * ומותר (ט) ליטול לולב של חצירו בליל דעת חצירו צשאר ימים (ז) דיחא ליה לאניש למיעבד מלוה צממוגיה והוי כשאלו * וחסר כשר צשאר ימים יז * ויעטל * פטממו או עוקצו דינו צחסר וכשר מיום ראשון ואילך [כג] * מיהו אט נקוצוהו עכברים לא יעלנו אף צשאר הימים משום מאוס (ח) יח [כ"ד] * עד *^ט שיקור ניקור העכברים * אכל אט היה יבש או מנומם צספסול כל צענה ימים אף אט חקן היצטות או הגמור פסול כל צענה הואיל וזא מנח פסול

ביאור הגר"א סי תרמט

[י"ח] [מפיע' ה] כל אלו כו'. לשון הרמב"ם [לולב ה. טו]: [י"ט] מפני מומין כו'. כמו שכתוב שם [סוכה לו. ב] ולרבי חנינא קשיא מתניתין כו', וכן כל המומין הוא משום חסר או הדר, וסבירא ליה להרמב"ם דהדר אינו מפיסול אלא ביום טוב ראשון, כמו שכתוב שם דביום טוב שני לא בעינן הדר, חוץ מאכילת עכברים דמאיסי טפי לחד כלישנא, ואף לא פסק הר"ף יוסף י. בן לקולא. והנה שכתוב בריש פירקין [נט. ב] בשלמא יבש הדר כו', ההיא סוגיא פליגי. כמו שכתב הראב"ד [תמים דעים סימן [ו'ק'ת]] ולרווחא דמילתא הוא דקאמר, דיבש לא קשיא כולי האי דיש לומר הדר בעינן כולי יומא, אלא כו', אבל אגן קיימא לן כרבי חנינא, וכן אמרו בירושלמי [שם פס' הלכה ח] אמתנין דעלתה בו חזוית שן ברין דנקבהו עכברים: [כא] [יג] ויש פוסיין כו'. כרבי יוחנן [שם], דשמואל ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן, כמו שכתוב בפרק ד' דעירובין [פג. ב], וכן כל הפסולין משום הדר כמו שכתוב לקמן [בהנה] אבל אם היה יבש או כו', וכמו שאמר רבי אמי [שם לו. א] יבש פסול כו' גוול פסול כו', ודוקא בחסר אמרין שם [לו. ב] דבשאר ימים כשר, וכן כל הפסולין משום חסר. אבל הפסולין משום הדר, קיימא לן כמו שכתוב בריש פירקין [שם ט. כט. ב] בשלמא יבש כו', וכן רבי אמי כבונכר לעיל, אלא צריך לומר דוקא בחסר מכשרינן בשאר הימים, והוא דעת תוספתא [שם ד"ה בעינן והרא"ש [שם פ"ט סימן ג]: [כב] ומותר יאסור

גמ' סוכה לו :

דפי איתמר אתרוג שנקבהו עכברים אמר רב אין זה הדר אינו * והא ר' חנינא מטביל בה ונפיק בה * ולר' חנינא קשיא מתני' בשלמא מתני' לר' חנינא ל"ק כאן ביו"ט ראשון כאן ביו"ט שני אלא לרב קשיא אמר לך רב דשאנו עכברים דמאיסי א"ד אמר רב זה הדר דהא ר' חנינא מטביל בה ונפיק בה ולרבי חנינא קשיא מתניתין ל"ק כאן ביו"ט ראשון כאן ביו"ט שני: אתרוג קמן וכו': אמר רפרם בר

הרמב"ן השגות על

ספר הלולב לראב"ד

ונדפס בסוף המסכת)

תדע דלא משמע להו לרבנן מיעוט דביום הראשון [אלא עלן] לנט בלחוד ואינו נדרש לה לפניו ולא לחצרו, [דהא] לקיחה דכתיב צקרא אכולו יומי היא כדדרשינן לקמן (מ"ג) * ולקחתם שמהא לקיחה ציד כל אחד ואחד, ובמנחות (כ"ה) דרשינן מיניה לקיחה תמה לומר (שיודעת מינו) שארבע מינין שגלובל מעבעין זה את זה, והרי ציום שני נמי כך דיין, אלא דלא ממעטין יום שני אלא מלכס צבנד, אבל כולוה שאר דינין לא ממעטין (זה), והכי כתיב רתמנא (ויקרא כ"ג), ולקחתם פרי הדר וגו' ושמתם לפני ה' אלוקים צענה ימים כלומר ושמתם בלקיחה זו לפני ה' צענה ימים, אכל אי ממעטין שאר ימים מולקחתם וכ"ש מהדר ושמות הללו, ושמתם צמתי' משמע, ואמאי קא, ומשום הכי לא אפשר להו לרבנן לתקונין צין יום ראשון וצין יום שני. אלא צלטס צבנד

ריטב"א סוכה כט :

נמצינו למדין שיש פסול שאינו נוהג אלא יום א' ואפי' במקדש, וזהו הגוול ושאלו וכל שאינו שלו. ויש שפיסולו כל ז' במקדש ובמדינה יום א', וזהו כל שפיסולו מחמת שאינו הדר *⁴⁸, כיבש ונקטם ועלתה תזוית וניקב וחבריהם, שגופם ושמשם קיים עליהם *⁴⁴. ויש שהוא פסול כל שבעה ואפילו בגבולין, והוא כל שפסולו מפני שאין שמו עליו, ואין *⁴⁵ שיעורו קיים, או שעומד לשריפה, או שיש בו משום מצוה הבאה בעבירה.

הראשונים ז"ל, ומה שכתבנו סלת נקיה ומרגלית מנמוקי רבינו הגדול הרמב"ן ז"ל מפי רבינו מרש"ם משנת יעב"ץ סי' סח

ונראה צציחור הכניסו והחוק הוא מלוה נעילה לולב צמקדש, ממלוא נעילה לולב ציום הראשון, צטיקד יסוד דינו ומלוהו, צבכי מלוה נעילה לולב ציום הראשון צנצולין, שיקד דינו ומלוהו הוא עלם נעילה לולב עלם נעילה לולב ציום הראשון, ור' שיקד עלם נעילה לולב, דכתיב בלקיחה של ארבעה המינין. אכל צנעילה לולב צמקדש כתיב ושמתם לפני ה' וגו' צענה ימים, איכי שיקד כמלוה לולב נעילה לולב, ר' חיינו מלוה שמתה יומי, רח שקוס מלוה שמתה צמקדש הוא פיי נעילה לולב, וצמטיכ כרומיין צבסימי שורש א', שאומרת בלל ציוטי' הוא מטיה, שז צבלל מלוה שמתה ציוטי', והיינו שקוס מלוה שמתה ציוטי' הוא פיי אומרת בלל